

vraćaju k toj stoljetnoj praksi kršćanstva i uvode za mladež opet »hora legalis« i disciplinu, nadzor, rezervu. Nećemo je se valjda mi, kršćani i crkveni ljudi, odricati. Sebe bismo se odrekli. Sebe bismo pokopali!

J.

POVODOM ENCIKLIKE »HUMANAE VITAE«

Nema gotovo dana a da u novinama ili revijama ne čitamo nešto o toj papinoj enciklici. Jedni podržavaju svom dušom sve ono što je napisao Pavao VI, drugi su prilično rezervirani, a treći ^{skroz} neprijateljski raspoloženi. Nijedan valjda crkveni dokument, poslije Syllabus-a, nije izazvao tako žive reakcije. Na sva se usta priča kako je papa oklijevao s donošenjem odgovora, kako nije kazao ništa novo, kako nije vodio računa o tome što će misliti i kako će reagirati svijet i sl. Bez ikakve je sumnje da je papa bio duboko uvjeren kako se, ne nova, nego klasična nauka Crkve o braku i seksu što ju je on u enciklici izložio neće svidjeti masama. Ali je znao u isto vrijeme da će uza nj biti vjernost njegove djece i »sve ono što ima velika i plemenita u ljudskoj duši« (Kardinal Journet). Donosimo za čitaoce »Službe Božje« jedan članak što ga je napisao učenjak prof. P. P. Grasse, član francuske akademije znanosti, pod naslovom »Enciklika Humanae vitae i biologija«, a što ga je objavio dnevnik »Le Figaro« od 8. X 1968:

Gotovo su svi komentatori papina dokumenta, primjećuje Grasse, pobornici privremene sterilizacije žene pomoću kemijskih sredstava, budući da, tako oni misle, samo pilula može spriječiti prenapučivanje i tajne abortuse i omogućiti bračnom paru da rodi samo onoliko djece koliko ih želi. Ali hvaleći socijalne i fiziološke prednosti pilule, zaboravlja se na tjelesne i moralne opasnosti što ih ta ista pilula prouzrokuje. Stoga je zbilja čudno, veli Grasse, kad katolici kritiziraju encikliku. Pokazuju tako da uopće nisu razmišljali i da ne poznaju ljudske fiziologije i kršćanskoga morala. PAPA NIJE MOGAO DRUKČIJE ODLUČITI NEGO ŠTO JE TO UČINIO. Lako je to dokazati argumentima iz biologije.

Pilula je u stvari privremeno kastriranje žene. Ona djeluje na neke žlijezde s nutarnjim izlučivanjem i na jetru. Reći će netko, da zahvaleći obaveznom liječničkom ispitivanju, pilulu uzimlju samo žene koje su je u stanju podnositi bez štetnih posljedica. Ali, ne upotrebljava li se pilula prije svega tajno? Uostalom koju ulogu zapravo vrši medicina danas? Dosada se vjerovalo da je njezin prvi zadatak bio da liječi i sprečava bolesti, a ne da poremećuje i dokida najplemenitije funkcije čovjeka. A ovdje se zbilja radi o tome.

Treba još osvjetliti najvažniju točku: djelovanje pilule. Ovarij, na odmoru godinama i ne natapan krvlju koja sadrži normalne hormone, je li takav ovarij u stanju sačuvati svoje sposobnosti? Da, odgovaraju pobornici pilule. — NE ZNA SE NIŠTA TOČNO, odgovora profesor Grassé. Nijedna nas statistika ne informira o broju abortusa koji rezultiraju iza dugog »pilularnog« tretmana ni o anomalijama abortivnih embriona. Iza kako je naveo nekoliko uznemiravajućih činjenica, prof. Grassé kaže, da nema učenjaka biologije koji bi se usudio ustvrditi da poduži odmor ovarija i prisutnost u krvi jednog umjetnog hormona ostavljaju na neodređeno vrijeme indiferentnim germinalne ćelije i ne remete odašiljanje polarnih globula.

UPOTREBLJAVATI PILULU DA SE IZBJEGNE TRUDNOĆA ISTO JE ŠTO I SLUŽITI SE PARNIM BATOM KOD STAVLJANJA ČEPA U FLAŠU.

Ukratko, umjetno kočenje ženske seksualne funkcije, promatrano bilo s koje strane, je ustvari napad na fizičku osobu. Eto, zakon priznaje pojedincu pravo da samovoljno unosi nared u svoje naravne funkcije, dok s druge strane taj isti zakon najoštrije postupa protiv sportskih nadražajućih sredstava koja su daleko manje opasna. Dozvoljavajući i preporučujući pilulu zakon je inaugurirao zakonsku agresiju na ljudski organizam, kako fizički tako moralni.

Ove biološke intervencije mogle bi poslužiti kao pretekst doktrinalnim, fanatičnim vladama da preinače čovjeka po vlastitoj volji ili da stvore nove kaste. Od sada bi biolozi mogli transformirati čovjeka i fizički i moralno, primjenjujući na njemu ono što primjenjuju na životinjama.

Te bojazni primjetit će netko, na koje aludira enciklika, su vrlo malene, jer se vlade svijeta i predobro sjećaju katastrofe što ju je izazvao Hitler u ime eugenizma i pseudoznanosti. E, kad to ne bi bio opasni optimizam, što ga činjenica danomice demantiraju. I još nešto, nastavlja Grassé, kemijska sterilizacija, dozvoljena danas, mogla bi sutra biti naredena s ciljem da se na pr. učini genocid, da se uništi jedna rasa.

Čudno je da filozofi i učenjaci koji dobro poznaju opasnosti što proizilaze za čovjeka iz bioloških intervencija, ne ustaju protiv kemijske sterilizacije žene.

Jako je velika odgovornost biologa koji je u stanju modificirati čovjeka u svim njegovim atributima. Trebalo bi, veli Grassé, da neka vrst Vrhovnog međunarodnog suda sastavljenog od učenjaka, pravnika, psihologa i bogoslova ispita prak-

tične posljedice napretka biologije. Lud prijedlog možda? Ali trebalo bi jednoga dana staviti red u naš svijet i pitati za savjet pametne . . . , ukoliko ih još ima!

Besmisao je, nastavlja Grassé, primjenjivati pilulu u Francuskoj koja je onako premalo napućena, u Francuskoj gdje već ima kotareva u kojima je broj mrtvačkih lijesova veći od broja kolijevaka.

Sa sigurnošću se može ustvrditi, da će pilula u Francuskoj smanjiti 3—7 posto natalitet koji će tako postati najmanji u Evropi.

U kaosu suprotnih mišljenja, laži, statistika, strasti i materijalnih interesa, progovorio je glas razuma i universalne savjesti. Papa je govorio kao branitelj pojedinca i čitavoga čovječanstva. Papina se enciklika slaže s rezultatima biologije i angažira čovjeka u pravcu gdje njegovo ni fizičko ni moralno dostojanstvo ne će biti umanjeno.

Za nas je kontroversija završena!

Priradio o. Ignacije Vugdelija

LITURGIJA VELIKE GOSPE U ČENSTOHVI

Putopisne pastoralno-liturgijske uspomene s hodočašća

Crnoj Bogorodici

Za Veliku Gospu 1968. krenulo je prvo hrvatsko organizirano hodočašće u Čenstohovu u Poljskoj.

Hodočašće je pošlo iz Zagreba u nedjelju 11. kolovoza nakon mise u kapeli Majke Božje Lurdske u Vrbanićevoj ulici 35 (samostan dalmatinskih franjevaca). Hodočasnika je bilo 36, među njima 8 svećenika. Aranžman je izvršila turistička agencija Kvarner-express, poslovnica u Praškoj ulici 4 u Zagrebu.

Prvi dan smo stigli do Budimpešte. Drugi dan smo prešli preko Slovačke i zaustavili se u Krakovu. Treći dan posvetili smo Varšavi. U Čenstohovi smo proveli od popodneva uoči Velike Gospe do jutra na dan sv. Roka. Vraćali smo se preko zloglasnog logora Auschwitz, posjetili ćeliju smrti mučenika o. Maksimilijana Kolbe, prosljedili kroz Moravsku i Češku te preko Beča i Graza vratili se u Zagreb, gdje smo 18. kolovoza u istoj Marijinoj kapeli zaključili svoj ugodni i zaslužni put, nezaboravno hodočašće.